

Kapitel 4:

Mediedækningens emner og temaer

I dette kapitel ser vi nærmere på det konkrete indhold af mediedækningen. Dette sker i forhold til parametrene 'overordnet emne' samt 'tema'. Hensigten med denne del af analysen er at fokusere på, hvordan medierne vinklede og dermed søgte at fortolke og formidle begivenhederne i marts/april 2003.

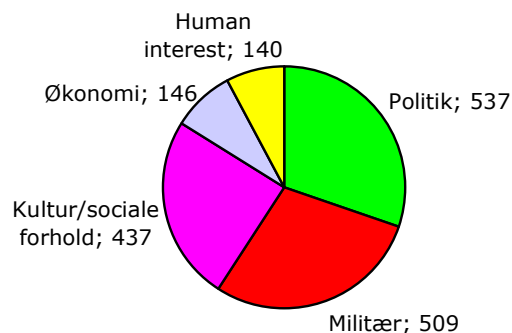
Overordnet emne

I et forsøg på at danne et samlet overblik over mediernes krigsdækning blev alle artikler og nyhedsindslag kodet for én af følgende fem overordnede emnekategorier:

- 1) Politik¹
- 2) Militær
- 3) Kultur/sociale forhold
- 4) Økonomi
- 5) Human interest

Analysen viser, at medierne overordnet set fokuserer mest på emnerne politik, militær og kultur/sociale forhold (jf. figur 4.1.).

Figur 4.1. Overordnet emne (n = 1769)

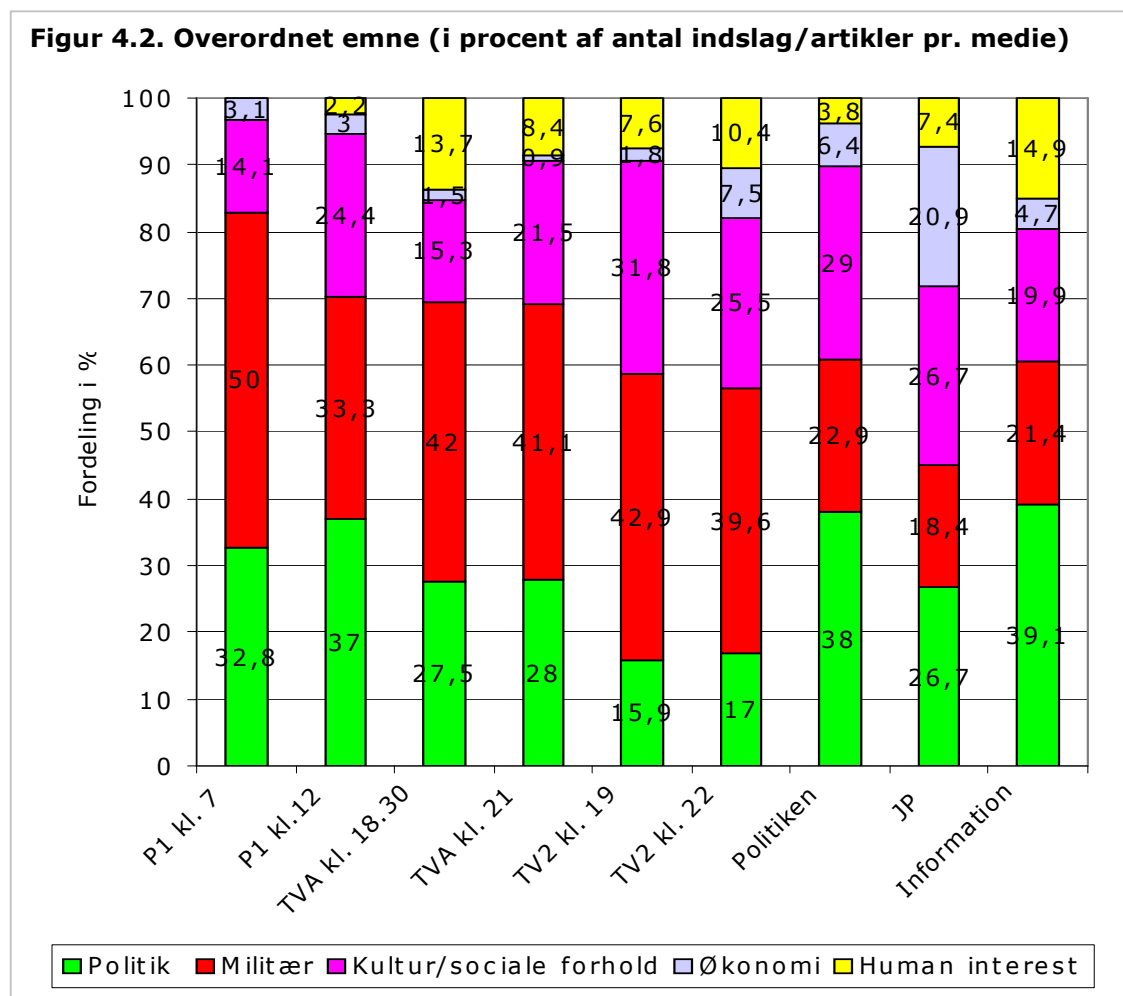

¹ 'Politik' omfatter bl.a. forholdet mellem regering og opposition, demonstration omkring krigen, diskussionen af den danske krigsdeltagelse osv.

Til gengæld er økonomiske og rent menneskelige (human interest) historier eller perspektiver mindre fremtrædende. Det vil sige, at det især er krigens politiske og militær aspekter, som udgør den primære vinkel, frem for f.eks. krigens økonomiske konsekvenser.

Denne fordeling ser dog betydelig anderledes ud, når den relateres til de individuelle medier (jf. figur 4.2.). Fordelt på de enkelte medier viser analysen, at aviserne – primært Politiken og Information – prioriterer det politiske perspektiv højere end tv, hvor navnlig TV 2 skiller sig ud ved i mindre end to ud af ti indslag at vægte det politiske som den primære vinkel.

Figur 4.2. Overordnet emne (i procent af antal indslag/artikler pr. medie)

Til gengæld prioriterer tv-stationerne det militære højere end aviserne. Radiomediet placerer sig midt imellem disse tendenser ved både at prioritere det politiske og det militære højt. Disse forskelle mellem især tv og aviser kan hænge sammen med, at de militære aspekter tilbyder bedre mulighed for billeddækning for tv-stationerne end de politiske. Desuden kan forskellen skyldes, at avismediet har bedre pladsmuligheder til forklaring af og fordybelse i de politiske processer.

Kultur og sociale forhold som emne er bredt repræsenteret i alle medier. Det peger i retning af en generel tendens til prioritering af vinkler, som kan skabe grobund for identifikation i forhold til de geografisk, socialt og kulturelt fjerne begivenheder. Disse tendenser mht. prioriteringen af blødere vinkler på krigen som supplement til de hårdere politiske eller militære perspektiver bliver understøttet af fordelingerne for mediernes brug af den meget personlige vinkel i form af *human interest*-perspektivet. Dette perspektiv er på den ene side helt eller næsten fraværende i radiomediet. Til gengæld optræder vinklen navnlig hos Information og i den tidlige TV-avisen – det vil sige medier, som i mindre grad prioriterede de kulturelle og sociale forhold.

Der er således en generel tendens på tværs af medierne til, at mindst én ud af tre eller flere historier anlægger en blødere vinkel i form af kulturelle, sociale eller human interest-perspektiver. Som analysen af historierne mere specifikke indholdsmæssige temaer nedenfor vil vise, skal disse tendenser ses i lyset af, at alle medier prioriterer historier om folkestemning i forhold til krigen samt hverdagsliv blandt irakere og soldater.

Jyllands-Posten er det eneste af alle medierne, der i markant grad prioriterer økonomiske vinkler i forhold til krigen – et emne, som faktisk er mere eller mindre fraværende i radio- og især tv-nyhedsformidlingen på nær TV 2's sene udsendelse, som har nogle historier med en økonomisk vinkel i finansnyhederne.

Samlet set viser analysen af denne kategori følgende tendenser i krigsdækningen:

- *Overordnet set beskæftiger medierne sig mest med krigen ud fra enten militære eller politiske vinkler.*
- *Aviserne lægger mest vægt på de politiske vinkler, mens denne vinkel dækkes i mindre omfang på TV, ikke mindst på TV 2.*
- *Alle medier dækker endvidere, i skiftende omfang, krigen ud fra mere bløde synsvinkler, hvor krigens sociale og kulturelle konsekvenser står i centrum.*

Temaer

Med analysen af temaer bevæger rapporten sig et lag dybere ned i mediernes dækning af Irak-krigen, idet denne del er knyttet til det, som vi indledningsvis beskrev som *dagsordensfastsættelsens andet niveau*. Her er fokus på de diskursive rammer, som medierne sætter for krigens italesættelse. Det handler med

andre ord om et forsøg på at afdække, hvordan medierne fortolkede krigen, og hvordan denne fortolkning blev formidlet. Var 'masseødelæggelsesvåben' f.eks. det dominerende fokus, når krigen skulle begrundes eller forklares, eller lå fokus på Danmarks rolle som en nation i krig?

Skønt den indledningsvis omtalte validitetstest gav et meget tilfredsstillende resultat, er det nødvendigt at fremhæve, at kodninger af denne type også er afhængige af kodernes individuelle fortolkninger, hvorfor skøn, alt andet lige, spiller en større rolle i kodningen af denne kategori end i de øvrige.

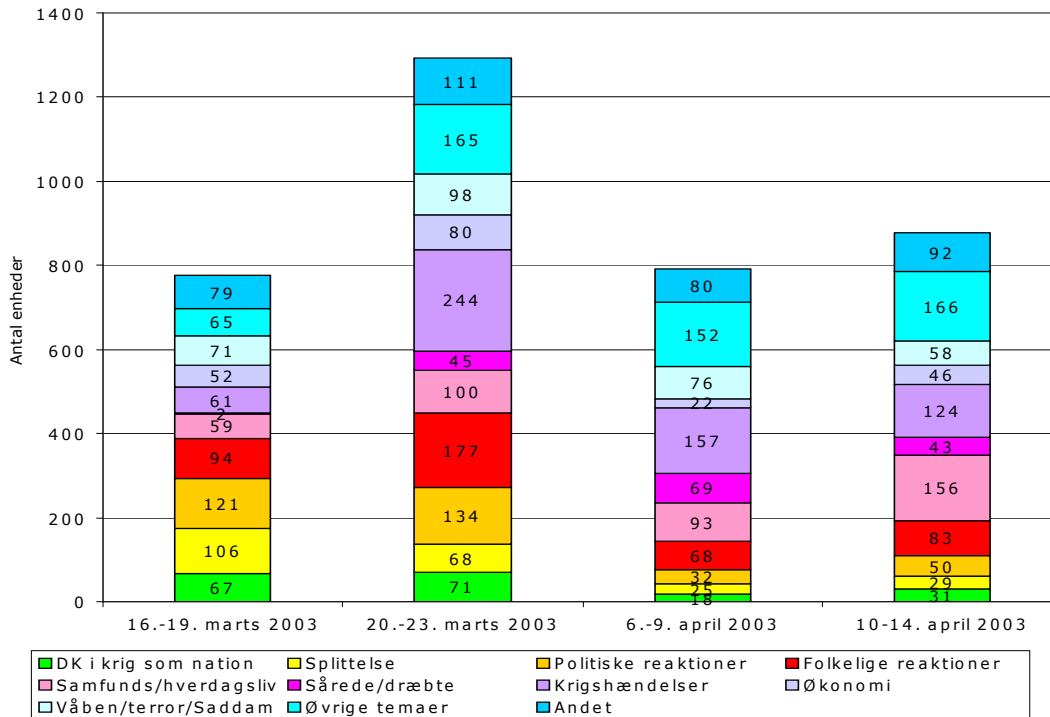
I alt 47 mulige temaer blev opstillet i kodeskemaet. Eftersom de fleste nyhedshistorier berører flere temaer, blev alle analyseenheder kodet for de op til tre primære temaer, som historien satte fokus på – i prioriteret rækkefølge. Samlet blev det til 3740 kodninger.² De mange temaer blev siden samlet i elleve overordnede temaer:

- I: Krigshændelser
- II: Folkelige reaktioner
- III: Samfundsliv og hverdagsliv
- IV: Reaktioner fra den politiske elite
- V: Våben, terror og Saddam
- VI: Europæisk/international splittelse
- VII: Krigen i et økonomisk perspektiv
- VIII: Danmark i krig
- IX: Sårede og dræbte
- X: Øvrige temaer
- XI: Andet

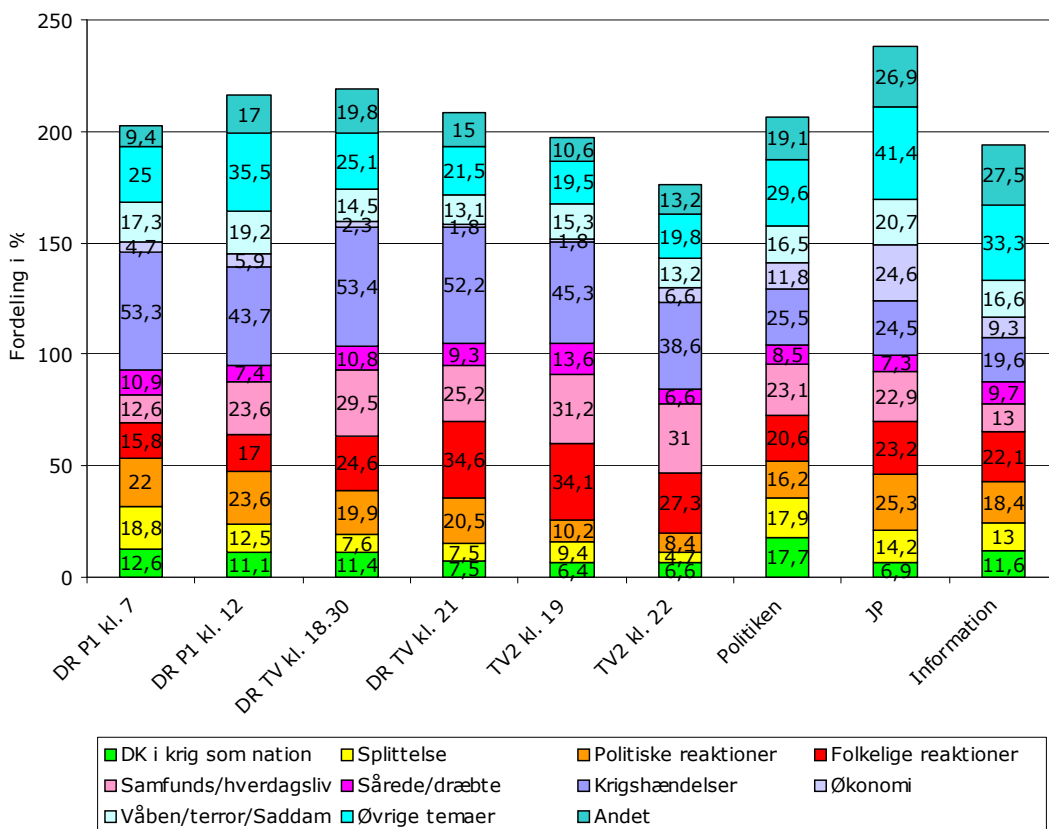
Fordelingerne for de 47 individuelle temaer grupperet i de elleve overordnede temaer på tværs af medierne er illustreret i figur 4.3., mens figur 4.4. illustrerer frekvensen af de elleve overordnede temaer i forhold til krigen progression over tid og figur 4.5. temaernes fordelinger i de enkelte medier. I det følgende analyseres temaernes kvantitative fordelinger, mens en række overskrifter fra artikler og indslag fungerer som eksempler på temaernes konkrete indhold. Overskrifterne er valgt som 'illustration', idet overskrifter som sådan ifølge den journalistiske metode ikke kun skal vække modtagerens interesse, men også retvisende og dækkende skal informere og opsummere den journalistiske historie og dens vin-

² Alle 1769 enheder blev kodet for tema 1, 1274 enheder for tema 2 og 697 enheder for tema 3.

Figur 4.4. Overordnede temaer fordelt på tidsperioder (n = 3740)

Figur 4.5. Overordnet tema (i procent af antal indslag/artikler pr. medie)

Krigshændelser

Det overordnede tema, som dominerer mest i mediernes dækning, er *krigshændelser*, som optræder i én ud af tre artikler eller indslag (586 enheder).

Indholdsmæssigt handler emnerne under dette tema om amerikanernes og *koalitionens angreb og konkrete krigstaktik* i form af f.eks. i planlægning af kommende angreb, troppebevægelser og fremrykning med videre.; *irakerne angreb, forsvar og konkrete krigstaktik* eller militære reaktioner; *'friendly fire'*; *amerikansk krigsstrategi* på et overordnet niveau, herunder bl.a. krigen som *'lynkrig'* vs. *'langsom krig'*; samt *borgerkrig* i Irak.

Det er dog navnlig koalitions handlinger, der er i fokus, idet 16,3 procent af alle historierne i datamaterialet (289 enheder) handler om denne parts *krigsfremfærd og -taktik* i form af konkrete angreb, fremrykninger og erobringer, mens 6,8 procent (121 enheder) omhandler koalitions *krigsstrategi* i et mere langsigtet perspektiv.

Et eksempel på denne kategori er dækningen af USA's første større angreb på Bagdad. Lørdag den 22. marts 2003 er overskriften på forsiden af Jyllands-Posten *"Ildstorm over Bagdad"*. Rubrikken lyder: *"USA gør nu alvor af truslerne om, at sprede chok og rædsel i den irakiske hovedstad. Præcisionsbombardementer mod regeringsbygninger"*. I selve teksten lægges vægt på beskrivelsen af ødelæggelserne: *"En ildstorm fejede sent fredag gennem Bagdads centrum"* og *"eksplosionerne kastede et spøgelses-*

Tema 31 Amerikanske/koalitionens angreb i overskrifter

"Det store angreb i gang" (TV-A 20/3)
"Fremrykning går forud for planen" (P1 21/3)
"Iraks flag vajer stadig" (Info 21/3)
"Ildstorm over Bagdad" (JP 22/3)
"USA holder sin tidsplan" (Pol. 23/3)
"Nålestik i hjertet af Bagdad" (TV-A 7/4)
"Soldaternes fremrykning efterlader dybe ar" (Pol. 7/4)
"Amerikanerne møder stadig modstand i Bagdad" (TV 2 8/4)
"Krigen går ind i sidste fase" (Pol. (8/4)
"Endnu en dag i Bagdad med smerte, ild og død" (Info. 9/4)
"Næste skridt er kontrol over Nordirak" (Pol. 10/4)
"Mosul faldet, Irakiske soldater overgiver sig" (P1 11/4)
"Fortsat kampe i centrum af Bagdad" (TV 2 12/4)
"Mod den sidste bastion" (TV-A 13/4)

Tema 34 Amerikansk krigsstrategi i overskrifter

"Hurtig krig: Den amerikanske krigsstrategi og Iraks svar" (TV 2 18/3)
"USA vil lamme Irak" (TV-A 19/3)
"Meget kan gå galt i Irak" (Pol. 20/3)
"USA: kort og præcis krig" (JP 20/3)
"USA forventer hærens og gardens overgivelse" (Info. 21/3)
"Krig efter en helt ny strategi" (JP 22/3)
"Nye våben, andre mål - bedre verden" (Pol. 23/3)
"Generalens mareridt: Lynkrig eller Stalingrad" (Info. 19/3)
"Hvornår har koalitionens sejret?" (P1 6/4)
"Hvordan vil overgivelsen forme sig?" (TV 2 8/4)
"Aggressiv taktik med slagkraft" (JP 10/4)
"USA's høje har kik på flere lande" (Pol. 13/4)

agtigt lys over byen, inden vældige røgskyer bredte sig over den sorte himmel". Det militære isenkram fremhæves ligeledes: "Øjenvidner fortalte, at de havde set flere krydsermissiler i lav højde over byen inden de ramte regeringsbygninger", ligesom "de hidtil voldsomste angreb fra luften blev indvarslet, da B-52 bombefly gik i luften fra deres baser i England".

Politikens overskrift sammen dag lyder: *"USA ryster magtens centrum i Bagdad".* I teksten under billedet fremhæves: *"Flere regeringsbygninger og kasernen for Saddam Husseins republikanske garde stod i aften i brand efter flere præcise bombeangreb".* Amerikas forsvarsminister, Donald Rumsfeld, citeres længere nede i teksten for, at *"over 100 militære anlæg vil blive angrebet med krydsermissiler og præcisionsbomber".* Ligesom formålet med missionen bliver forklaret med følgende Rumsfeld citat: *"Vi vil destruere masseødelæggelsesvåben, udrydde terrorister og deres netværk, afslutte sanktionerne og sende mad og bistand ind, sikre olien og andre ressourcer og hjælpe med at etablere en fri regering, der kan sikre landets integritet".*

Begge artikler illustrerer, hvordan dækningen inden for dette tema i overvejende grad lægger vægt på en beskrivelse af krigshandlingerne, de anvendte våben og de ønskede resultater. Som den tidligere nævnte analyse af Pagter (CFJE/2003) også understreger, ledsages denne del af krigsdækningen oftest af en billedside, der vægter samme ingredienser, nemlig militært isenkram, koalitionsens soldater osv.

Hvor koalitionsens krigsperspektiv på enten taktisk eller strategisk niveau altså anlægges i knap én ud af fire historier, optræder det irakiske perspektiv i form af det irakiske militærs modstand eller angreb i mindre end én ud af ti historier (132 enheder, svarende til 7,5 procent).⁴ Det vil sige, at materialet afspejler en tendens til, at medierne vinkler historierne med afsæt i koalitionsens be- drifter og manøvrer frem for iraker- nes.

Tema 32 Irakiske angreb, forsvar og taktik i overskrifter

"Irakerne dementerer briternes oplysninger"
(TV 2 20/3)

"Saddam slår tilbage" (Info. 21/3)

"Når frygten eksploderer" (JP 22/3)

"Indædt irakisk modstand" (JP 23/3)

"Koalitionen møder mere modstand" (P1 23/3)

"Saddams martyrer" (JP 6/4)

"En dyrekøbt irakisk sejr" (Info. 7/4)

"Lovløshed i Bagdad" (TV-A 10/4)

"Anarki breder sig i hele Irak" (Pol. 11/4)

"Tikrit tæt på fald" (TV 2 13/4)

"Modstanden smuldrer i Tikrit" (1P 13/4)

⁴ Et forbehold er her, at materialet er kodet for koalitionsens såvel taktik som strategi, men kun for irakernes taktik.

Tilfælde af 'friendly fire' og ulykker, hvor koalitionen ved uheld sårede eller dræbte egne soldater, optræder til gengæld i begrænset omfang (17 enheder).⁵ Det samme gælder undertemaet *borgerkrig*, som ligeledes var begrænset såvel i mediedækningen som i analyseperioden (27 enheder), hvilket naturligtvis hænger sammen med, at den situation for alvor blev en realitet mod krigens slutning og dermed fylder relativt mindre i det samlede datamateriale.

Tema 33 'Friendly fire' i overskrifter

"Granater i telt" (TV-A 23/3)
"Mange briter er omkommet" (P1 23/3)
"Angreb på egne styrker" (TV-A 6/4)
"Blodig fejl" (TV-A 6/4)
"Friendly fire US-angreb" (P1 6/4)
"Krigere dræbt ved fejlangreb" (JP 7/4)
"Flag redder britiske soldaters liv" (Info. 7/4)

Tema 35 *Borgerkrig* i overskrifter

"Svært valg for irakisk opposition" (Info. 19/3)
"Anspændt kurder-fest" (JP 22/3)
"Irakisk oprør mod Saddam?" (TV-A 7/4)
"Volden blusser op i Irak" (Info. 11/4)
"Shiitisk opgør i Najaf" (P1 13/4)
"Shira-muslimsk uro i Najaf" (P1 14/4)

Disse historier om krigens hændelser, parternes fremfærd, angreb og modstand optræder ikke overraskende især lige efter, at krigen er brudt ud og i optakten til Bagdads fald. De er særligt fremherskende i de elektroniske medier, hvor denne vinkel anlægges i mindst fire eller fem ud af ti historier, mens aviserne fokuserer herpå i cirka to ud af ti historier (jf. figur 4.4. og 4.5.). De mediemæssige forskelle skal, som nævnt, ses i lyset af især tv-mediets behov for billedækning, hvilket disse temaer i høj grad lægger op til.

Folkelige reaktioner

Det næstmest dominerende tema i materialet er *folkelige reaktioner*, som mere konkret handler om befolkningens og offentlighedens reaktioner i form af såvel opbakning som demonstrationer og protester i forskellige geografiske kontekster: Danmark, USA, England, Frankrig/Tyskland, det øvrige Europa, Irak samt den øvrige arabiske verden. Dette tema optræder i knap hver fjerde historie (422 enheder) og indikerer altså umiddelbart, at medierne i høj grad perspektiverer krigen og reaktionerne på denne set fra offentlighedens synspunkt. Den største samlede vægt (159 enheder) er lagt på de folkelige reaktioner i *Danmark*, som optræder i knap én ud af ti historier i det samlede datamateriale. Mere konkret

⁵ Af de mange forskellige *samlede* opgørelser for Irak-krigens ofre, som findes i forskellige medier, hos organisationer og interessegrupper, kan ofre for 'friendly fire' eller ulykker ikke eksplicit identificeres, men ifølge USA Today var 'friendly fire' og ulykker årsag til to ud af tre dræbte amerikanske og engelske soldater i krigens første uge (14 amerikanske og 2 engelske soldater dræbt af fjendens krigshandlinger og 29 pga. ulykker og 'friendly fire') (Martin Kasindorf/USA Today 27/3 2003). Ifølge *The Sydney Morning Herald* 8/4 2003 var 40 koalitionsoldater på daværende tidspunkt blevet dræbt af 'friendly fire' og ulykker siden den 20. marts (<http://www.smh.com.au/articles/2003/04/07/1049567623996.html?oneclick=true>).

handler det om reaktioner og demonstrationer for og imod krigen samt reaktioner fra forskellige herboende irakere, som enten kritiserer eller bakker op om krigen.

Dækningen af danske demonstrationer mod krigen befinder sig hovedsageligt i perioden op til krigsudbruddet.⁶ Den 16. marts 2003 beretter såvel Politiken som Jyllands-Posten og Information således om demonstrationer mod krigen. I Jyllands-posten illustreres krigsmodstand med billeder af enten våbenviftende irakere eller røde faner, mens Politiken dækker den danske krigsmodstand under overskriften "*Dansk protest i solskin*". I Information fremhæves modstandens globale karakter under overskriften "*Mil-*

Tema 14 Folkelige reaktioner i Danmark i overskrifter

"*Boykot af USA*" (TV-A 16/8)
"*Min familie i Irak betaler prisen*" (Info. 17/3)
"*Stor dansk krigsmodstand*" (JP 17/3)
"*Eksil-irakers reaktion på kommende krig*" (TV 2 17/3)
"*Statsministeren overhældt med maling*" (TV-A 18/3)
"*Danske soldater og pårørende savner opbakning*" (TV 2 18/3)
"*Kurdere i Danmark vil rejse tilbage til Irak for at kæmpe*" (TV 2 19/3)
"*Flere antikrigs-aktioner på vej*" (TV-A 19/3)
"*Målinger: Danskere imod krig*" (JP 20/3)
"*Bare maver mod Bush*" (Info. 21/3)
"*Dansk protest mod krigen i Irak*" (Pol 21/3)
"*Irakere i Danmark vil af med Saddam*" (JP 22/3)
"*Skoleelever demonstrerer imod krig*" (TV 2 22/3)
"*Unge borgerlige vil ikke demonstrere for krigen*" (TV 2 22/3)
"*Fredagsbøn for fred i Irak*" (Info. 23/3)
"*Folket står bag Foghs krig*" (Info. 6/4)
"*Hånd i hånd for freden*" (Pol. 6/4)
"*Irakiske klubber i Danmark holder fest*" (TV 2 9/4)
"*Bare min mor nyder øjeblikket*" (Pol. 10/4)
"*Modstandere af krigen står fast*" (TV 2 10/4)
"*Nye demonstrationer i Danmark*" (TV 2 12/4)

lions på gaden i protest mod en ny Irak-krig". Danske skoleelevers demonstrationer mod krigen (den 21. marts 2003) dækkes i Jyllands-Posten med fokus på antallet af anholdte og på det trafikkaos, som demonstrationerne skabte, mens Information (den 21. marts 2004) dækker samme emne under overskriften "*Bare maver mod Bush*".

Den resterende del af denne hovedkategori perspektiverer folkelige reaktioner i forskellige geografiske kontekster. Disse perspektiver udgør mellem en og to ud af ti historier. Mest fremtrædende er historier, der afspejler reaktioner fra *irakere i Irak* (98 enheder), herunder folkestemningen i Irak op til og under krigen med toner af både modstand og opbakning til krigen og koalitionen.

⁶ En Gallupundersøgelse, foretaget i perioden den 10.-13. marts 2003, viser, at seks ud af ti danskere var imod dansk støtte til USA og dets allierede i en militæraktion *uden om FN*. Dog var knap to ud af tre danskere positive over for en FN-*godkendt* militæroperation mod Irak med dansk støtte (Ugens Gallup 6/2003). Til gengæld var det kun lidt mere end hver fjerde dansker, der på det tidspunkt anså det for meget eller ret sandsynligt, at de ligefrem ville deltage i demonstrationer, rettet mod især USA, for at give udtryk for denne holdning.

Til gengæld er de folkelige reaktioner i de øvrige geografiske sammenhænge, som materialet blev kodet for, forholdsvis begrænsede. De historier, der trods alt er, afspejler i overskrifterne overvejende modstand mod krigen – også i koalitionsens bagland, nemlig USA og England, men ikke udelukkende.

Særlig interessant er det f.eks., at lande som Frankrig og Tyskland er mere eller mindre marginaliserede, idet der herfra kun rapporteres om folkestemningen i i alt 18 historier trods netop disse landes væsentlige rolle som modstandere af krigen. Det er dog også denne modstand, som præger overskrifterne for de historier, der rent faktisk rapporterer den franske og/eller tyske folkeopinion.

Selvom den offentlige stemning har en stor andel i det samlede materiale, tyder fordelingerne altså på, at når de danske medier vælger at afspejle befolkningens reaktioner, er geografisk nærhed af stor betydning – forstået som enten en national vinke (Danmark) eller en 'temperaturmåling' i begivenhedernes centrum (Irak). Der er desuden en vis tendens til, at den folkelige stemning vægtes højest i TV sammenlignet med både aviser og radio.

Tema 19 Folkelige reaktioner i Irak i overskrifter

"Demonstrationer i Bagdad mod krig" (JP 16/3)
 "Bagdad Lukker: nervøsiteten breder sig blandt irakere" (TV 2 19/3)
 "Bagdad venter på angrebet" (Info. 19/3)
 "Bagdad ser krigen i øjnene" (Pol. 20/3)
 "Brugtbilhandlerne tager en pause" (Info. 20/3)
 "Øjenvidne i Bagdad" (JP 21/3)
 "Rapport fra Bagdad" (TV-A 23/3)
 "Diktatoren er væk og nu hersker kaos" (8/4)
 "Saddam-statuens fald" (TV 2 9/4)
 "Optøjer i befriede byer" (Info. 9/4)
 "Jubel i dele af Bagdad" (P1 9/4)
 "De 'befriedes' had fik frit løb" (Info. 10/4)
 "Blandede reaktioner" (TV-A 10/4)
 "Jubel over tyrannens fald" (JP 10/4)
 "Irakere leder efter pårørende i fængsler" (TV 2 11/4)
 "Kurdiske partisaner fejrer befrielsen af Irak" (TV-A 12/4)
 "Saddams skygge falder tungt" (JP 14/4)

Tema 15 Folkelige reaktioner i USA i overskrifter

"Stigende modstand mod krigen i USA" (TV-A 16/3)
 "I krig mod sine egne" (TV-A 19/3)
 "Amerikanerne i kamp på to fronter" (JP 21/3)
 "Amerikanerne frygter terrorhævn" (Pol. 21/3)
 "Protester mod krig" (JP 22/3)
 "Stigende støtte til Bush i USA" (Pol. 22/3)
 "Bush er en krigsforbryder" (Pol. 23/3)
 "Halvhjertet støtte til Bush" (JP 23/3)
 "Nationalismen på fremtog i USA" (TV 2 6/4)
 "Guds rolle i krigen ifølge amerikanerne" (TV 2 13/4)
 "Mange vender ryggen til krigen" (Pol. 6/4)
 "Amerikas irakere jubler" (Pol. 11/4)

Tema 16 Folkelige reaktioner i England i overskrifter

"Nej! Nej! Nej! Demonstrationer verden over" (Pol. 23/3)
 "Blair går solo" (JP 23/3)
 "Godt nyt for Blair" (P1 23/3)
 "Eksilirakere overtager Iraks ambassade i London" (Pol. 4/10)
 "Øget tilslutning til krigen i Storbritannien" (P1 4/10)

Tema 17 Folkelige reaktioner i Frankrig/Tyskland i overskrifter

"Reaktioner i Frankrig på Bush udtalelser" (TV 2 18/3)
"Tiltagende antiamerikanisme" (Pol. 20/3)
"Stemningen imod krigen i Paris" (TV 2 20/3)
"Saltkringler mod Bush" (Info. 20/3)
"Chirac med øget folkelig opbakning" (Pol. 22/3)
"Tyskerne imod Bush" (JP 7/4)
"USA's upopularitet stiger i Tyskland" (Info. 7/4)

Tema 18 Folkelige reaktioner i øvrige Europa i overskrifter

"Folkelige protester verden over imod krigen" (TV 2 20/3)
"Anti-krigsdemonstrationer" (TV-A 6/4)
"Dissidenter forsvarer krig" (Info. 9/4)

Tema 20 Folkelige reaktioner i de øvrige arabiske lande i overskrifter

"Befolkningernes reaktioner i Mellemøsten" (TV 2 17/3)
"Fatwa støtter Saddam" (Pol. 18/3)
"USA's diskrete ørkenbastion" (JP 18/3)
"Rapport fra Amman" (TV-A 20/3)
"Verden protesterer" (TV-A 21/3)
"Arabisk forbud mod antikrigsdemonstrationer" (P1 21/3)
"Den arabiske verdensdels reaktion på krigen" (TV 2 21/3)
"Alle, der forsvarer det irakiske folk, er martyrer" (Pol. 22/3)
"Selvfølgelig hader araberne USA" (Pol. 22/3)
"Frivillige arabiske krigere i Irak" (P1 6/4)
"Arabiske stemmer: Irakiske flygtninge i Jordan" (TV 2 9/4)
"Arabisk tilfredshed" (JP 10/4)

Ligeledes er der en tendens til, at det er i optakten til og især lige efter krigens udbrud, at dette emne er i fokus, mens de folkelige stemninger i takt med krigens progression viger til fordel for især beskrivelse af den militære situation.⁷

Samfundsliv og hverdagsliv

Hovedtemaet *samfundsliv og hverdagsliv* optræder i knap en fjerdedel af historierne (408 enheder) og udgør altså en næsten lige så stor andel som *folkelige reaktioner*. Dette tema handler om *omkostningerne og konsekvenserne* af krigen set fra den irakiske befolknings synspunkt, det vil sige i øjenhøjde med borgerne. Dog med den væsentlige undtagelse, at temaet ikke inkluderer tab af liv i form af dræbte irakere, hverken civile eller militære. I stedet er fokus på, hvordan livet alligevel fortsætter trods krigen og på mere dagligdags konsekvenser såsom *knappe ressourcer* i form af vand, mad, medicin, nødhjælp osv.; *plyndringer* kontra indsatsen for at opretholde *ro og orden*; *menneske-*

Tema 21 Knappe ressourcer i overskrifter

"Nødhjælp på vej til Irak" (TV 2 17/3)
"Flygtningelejr under tidspres" (Pol. 20/3)
"Ulandsbistand går til krig" (JP 22/3)
"Et arabisk samfund i forfald" (Pol. 23/3)
"Røde kors afskåret fra hospitaler" (Pol. 6/4)
"Bagdad står uden drikkevand" (Info. 7/4)
"Fyldte hospitaler i Bagdad" (P1 7/4)
"Nødråb for nødhjælp" (TV-A 10/4)
"Røde kors dropper nødhjælp til Bagdad" (Pol. 10/4)
"Nødvendigt med hurtig hjælp til Irak" (Info. 10/4)
"Nødhjælp sættes i bero" (JP 11/4)
"Humanitær bistand trues af anarkistiske tilstande i Irak" (Info. 11/4)

⁷ Se foregående afsnit om 'krigshændelser'.

lige og psykologiske sindsstemninger i form af angst, frygt mv.; hverdagslivet i Irak generelt; samt soldaterlivet, men uden militært fokus.

Interessen i datamaterialet samler sig især om materielle problematikker i form af ressourceknaphed, ikke mindst nød- og lægehjælp (104 enheder) og uro/plyndringer (139 enheder) samt de psykologiske omkostninger (104 enheder), mens hverdagslivet generelt og soldaterlivet er mindre centrale (henholdsvis 24 og 14 enheder).⁸

Fokus på disse emner ligger især efter Bagdads fald, hvor krigshandlingerne nedtrappes, og hverdagens trængsler og mangler for alvor begynder at blive synlige, ikke mindst i form af plyndringer, uro og anarki samt mangel på livsnødvendigheder såsom lægehjælp, drikkevand og mad. Det er navnlig tv-mediet, som behandler disse emner. TV 2 tematiserer *samfundsliv og hverdagsliv* i én ud af tre historier, mens Information og den tidlige radioavis prioriterer det lavest – i cirka én ud af ti historier.

Samlet set er det således interessant, at en lang række af blødere vinkler på krigen optræder i næsten hver anden historie i form af enten *den offentlige stemning* og reaktion på krigen og/eller de *menneskelige vilkår* i Irak. Det afspejler de tidligere nævnte fordelinger for overordnet emne, hvor mindst én ud

Tema 22 *Politi, ro/orden, plyndringer i overskrifter*

"Plyndringer i Basra" (TV 2 8/4)
"Klanleder skal skabe ro" (JP 9/4)
"Plyndringer og uorden fortsætter i Bagdad" (TV 2 10/4)
"Lovløshed kom bag på Pentagon" (Info. 10/4)
"Plyndring og kaos i Bagdad" (Pol. 11/4)
"Fest og plyndringer" (TV-A 11/4)
"Lovløshed ignoreres" (Info. 11/4)
"Freden er ved at blive tabt i Iraks kaos" (Pol. 12/4)
"Kaos i Irak, især plyndringer i Bagdad" (P1 12/4)
"Som det vilde vesten" (JP 13/4)

Tema 23 *Menneskelige og psykologiske omkostninger i overskrifter*

"Irakeres frygt for familiens skæbne" (JP 18/3)
"Bagdad vækket af bomber" (Pol. 21/3)
"På flugt fra krigen" (Pol. 21/3)
"Frygter nattens angreb" (TV-A 22/3)

Tema 24 *Hverdagsliv i overskrifter*

"Ventetid i Bagdad" (JP 16/3)
"Nedtælling fortsætter og alle forbereder sig på krig" (TV-A 18/3)
"Hverdagen fortsætter i Bagdad" (P1 20/3)
"Dagligliv i en bomberamt by" (JP 22/3)
"Bagdad i vildrede" (Pol. 8/4)
"Hverdagen vender tilbage" (TV 2 14/4)

Tema 25 *Soldaterliv i overskrifter*

"Checkpoint Irak" (JP 19/3)
"Danske soldaters forhold til krigen" (TV 2 8/4)
"Reaktioner blandt de amerikanske tropper" (TV-A 9/4)
"I Saddams tjeneste" (TV 2 13/4)

⁸ Det kan hævdes, at undertemaet *hverdagsliv* til dels dækkes ind af andre undertemaer inden for hovedtemaet *samfundsliv og hverdagsliv* og derfor kun tæller et begrænset antal enheder, idet *knappe ressourcer, politi/plyndringer* og *psykologiske/menneskelige omkostninger* knytter an til hverdagen i den krigsramte by.

af tre historier fokuserede på kulturelle/socialle aspekter eller human interest-historier.⁹

Reaktioner fra den politiske elite

Som det fjerde mest benyttede overtema inddrages politiske perspektiver på krigen, nemlig *reaktioner fra den politiske elite* i forskellige geografiske kontekster – nærmere bestemt Danmark, USA, England, Tyskland/Frankrig, andre europæiske lande, Irak og den arabiske verden. Disse tematiseres i cirka én ud af fem historier (337 enheder) og knytter an til både principielle spørgsmål, primært om der skulle være krig; konkrete begivenheder i løbet af krigen såsom krigens udbrud og indtoget i Bagdad; samt centrale politikere, det vil sige enkeltpersoner.

Blandt de enkelte undertemaer i denne kategori optræder de politiske reaktioner i Danmark flest gange (81 enheder), men samlet set er hovedvægten på andre landes politiske perspektiver (i alt 256 enheder).

Mediernes dækning af de politiske reaktioner i Danmark kredser således især om grundlaget for Danmarks deltagelse i krigen. Men som også Sparre

Tema 7 Politiske reaktioner i Danmark i overskrifter

"Danske toppolitikeres reaktion på krigsemødet" (TV 2 16/3)

"Intet grundlag for krigsretssag mod regeringen" (Info. 18/3)

"Regeringens egen kamp mod krigens tvivlere" (Info. 20/3)

"Alle håber på en hurtig krig" (Pol. 21/3)

"Radikal i tvivl om krig" (JP 21/3)

"Lykketoft på barrikaderne" (Pol. 23/3)

"Danske politikere: "Stort øjeblik"" (Pol. 10/4)

"Per Stig: Et skridt nærmere friheden" (Info. 10/4)

(2003: 1) fremhæver, er det i dagene op til krigens udbrud *"temmelig småt med artikler i landets største landsdækkende aviser"* omkring netop beslutningen om at gå i krig i Irak. I dagene op til krigen fremhæves især oppositionens modstand, mens et mindre antal artikler fokuserer på den modstand, der findes internt i regeringspartierne. Så snart krigen begynder, forenes de to politiske fløje dog næsten, som det fremgår af Politikens artikel fra den 21. marts 2003: *"Alle håber på en hurtig krig"*. Her lyder indledningen: *"På Christiansborg kan modstandere og tilhængere af krigen mod Irak enes om et håb, nu da krigen er i gang og fra i dag også med dansk deltagelse. Nemlig håbet om, at krigen bliver kort, at den ikke kommer til at gå alt for hårdt ud over civile irakere, og at det kan lykkes at samles om at genopbygge Irak bagefter."*

⁹ Årsagen til, at andelen af blødere vinkler i overordnet emne er lidt mindre end under temaer, kan være, at nogle historier om folkelige reaktioner og stemninger i forhold til krigen også kan være kodet som politik.

Efter Danmark er det de amerikanske politikeres syn på krigen, som er mest fremherskende (62 enheder) med historier om politiske reaktioner både for og imod krigen i Bush's bagland. Det vil sige, at også her afspejler historierne modsatrettede synspunkter og dermed politisk splittelse.

Færre historier beskæftiger sig med de politiske reaktioner i Tyskland og Frankrig (i alt 31 enheder) på trods af deres politisk set betydelige rolle som modstandere af koalitionen indtog i Irak. Det tyder med andre ord på, at heller ikke den *politiske* europæiske krigsmodstand, som Frankrig og Tyskland repræsenterede, fik en særlig høj dækning i de danske medier, som det også var tilfældet med den folkelige. Når disse landes politiske reaktioner rent faktisk optrådte i medieindholdet, var den kritiske diskurs dog igen den dominerende.

Blandt det fåtal af historier, der omhandler den politiske stemning i England (28 enheder), centrerer historierne sig i høj grad om Tony Blair som politisk forgangsmand eller fortaler for krigen samt det politiske flertal for landets deltagelse i krigen. Et

Tema 8 Politiske reaktioner i USA i overskrifter

"Krig mod Irak er præsidents pligt" (JP 19/3)
"Sejrsikker Cheney" (TV-A 9/4)
"Den konservative krig om krigen" (JP 9/4)
"Krigen var den letteste del" (JP 11/4)
"Uenighed i US regering om læren af Irak-krigen" (P1 6/4)

Tema 10 Politiske reaktioner i Tyskland / Frankrig i overskrifter

"Bushs ultimatum kritiseres" (P1 18/3)
"Antiamerikanisme, en gammel fransk tradition" (JP 19/3)
"Vrede mod Bush fra Stockholm til Manila" (Pol. 19/3)
"Storbritannien og Frankrig i verbalt slagsmål" (P1 19/3)
"Tysk kansler maner til besindighed" (JP 21/3)
"Tyskland overvejer at indstille hjælp" (JP 23/3)
"Kritikere fastholder Irak-kurs" (JP 11/4)
"Tysk kritik af anti-krigs-akse" (JP 11/4)

Tema 11 Politiske reaktioner i andre europæiske lande i overskrifter

"Vatikanets nej til krig" (Info. 16/3)
"Norge: Ingen støtte til krig uden FN" (Info. 18/3)
"Spanien bidrager ikke med soldater" (Info. 19/3)
"Putin beklager krig" (JP 19/3)
"Grænser for italiensk venskab" (Info. 20/3)
"27 lande støtter USA og Danmark" (Info. 20/3)
"Nordiske lande beklager krig" (JP 21/3)
"Østrig forholder sig neutral" (JP 22/3)
"Topmøde i Skt. Petersborg" (JP 9/4)
"Lettelsen breder sig verden over" (Pol. 10/4)
"Putin samler 'Gamle Europa'" (Info. 11/4)

Tema 9 Politiske reaktioner i England i overskrifter

"Blair har problemer på hjemmefronten" (P1 17/3)
"Blair beder om mandat til krig" (Info. 18/3)
"Blair kæmper for krig" (TV-A 18/3)
"Britisk underhusdebat" (JP 18/3)
"Opgør mod Blair" (TV-A 18/3)
"Groggy Blair står til flere tæsk" (Pol. 18/3)
"Blair fik ja til krigen" (Pol. 19/3)
"Knebent flertal for britisk krigsdeltagelse" (P1 19/3)
"Blair sikrede solidt flertal" (JP 21/3)
"Briterne bakker op om 'the boys'" (Info. 20/3)

flertal som overskrifterne interessant nok beskriver i meget forskellige vendinger, idet det i Jyllands-Posten betegnes som "solidt" og i P1 som "knebent".

Det irakiske politiske perspektiv er heller ikke fremtrædende (40 enheder) trods landets centrale både militære og politiske rolle. Det skal bl.a. ses i lyset af, at flere af de politiske udmeldinger herfra kom fra landets informationsminister, Mohammad Said al-Sahhaf, hvis udtalelser blev videreformidlet med en såvel forbeholdende som ironisk undertone, f.eks. fordi han benægtede koalitionen fremrykninger i modsætning til alle andre kilder.

Også de øvrige arabiske landes politiske udmeldinger og reaktioner er begrænset som tema i datamaterialet (54 enheder), hvor mange historier omhandler Tyrkiet som enten med- eller modspiller for koalitionen.

Generelt set er det slående, hvor lidt den internationale politiske diskussion og disput – ud over Danmark og USA – trods alt tematiseres i det samlede materiale i lyset af krigsemnets væsentlige politiske dimensioner.

Tema 12 Politiske reaktioner i Irak i overskrifter

"Irak om topmøde på Azorerne" (P1 17/3)
"Irak afviser USA" (TV-A 18/3)
"Bagdad lukker: tidsgrænse for ultimatum rykker nærmere" (TV 2 19/3)
"Bagdad svarer igen" (Pol. 19/3)
"Iraks forsvarsminister: Vi sejrer" (JP 22/3)
"Irak vil respektere fangers rettigheder" (JP 23/3)
"Iraks FN-ambassadør: Krigen er tabt" (Pol. 10/4)

Tema 13 Politiske reaktioner i andre arabiske lande i overskrifter

"Delte meninger i Tyrkiet" (TV-A 18/3)
"Tyrkiet stadig med i spillet" (JP 18/3)
"Arabiske reaktioner" (P1 18/3)
"Tyrkiet ændrer signaler" (JP 19/3)
"Højspænding Tyrkiet-USA" (JP 20/3)
"Tyrkiet åbner sit luftrum" (JP 21/3)
"Arabiske lande ramt af kollektiv impotens" (Pol. 21/3)
"Tyrkiet åbner luftrummet for USA" (Pol. 22/3)
"Tyrkisk nervøsitet" (JP 23/3)
"Arabisk tvivl om Iraks fremtid" (Pol. 8/4)
"Syrien skræmt af USA-kritik" (JP 11/4)
"Den arabiske verden i chok" (Info. 11/4)
"Tyrkiet slår alarm over Kirkuk" (Info. 11/4)
"Vrede blandt arabere" (TV 2 14/4)

Våben, terror og Saddam

Temaet *Våben, terror og Saddam* optræder i knap én ud af tyve historier (303 enheder), hvilket gør temaet til det femte mest benyttede i dækningen. Mere konkret handler temaet om *Iraks masseødelæggelsesvåben*, herunder kemiske våben; en tematisering af krigsmateriellet som 'smarte', 'intelligente', 'hightech' våben; terrorisme; samt *jagten på Saddam* og *Saddam som diktator*.

Denne placering i det samlede materiale er interessant i lyset af den betydning, som disse emner havde som argumenter for krigens igangsættelse, ikke mindst formodningen om eksistensen af masseødelæggelsesvåben samt kampen

mod terrorisme. En forklaring kunne være, at debatten herom i høj grad lå *før*, at denne analyse tager sin begyndelse, hvilket dog ikke kan siges med sikkerhed på baggrund af datamaterialet. Emnets fordeling over analysens tidsperioder viser i hvert fald, at emnet er på sit højdepunkt, da krigen bryder ud, og ellers fordeles sig nogenlunde stabilt over de tre øvrige perioder.

Det er især *jagten på Saddam Hussein/Saddam som diktator*, som tematiseres i medierne, nemlig i næsten halvdelen af alle historierne (135 enheder) inden for dette overordnede tema. Det kunne pege i retning af, at jagten på masseødelæggelsesvåben og bekæmpelse af international terrorisme som emne i medierne erstattes af jagten på Saddam Hussein – som en personificering af og eksponent for krigen, masseødelæggelsesvåben og terrorisme.

Europæisk/international splittelse

Det fjerdemindst benyttede hovedtema er *Europæisk/international politisk splittelse*, som mere konkret handler om splittelsen i EU og FN samt 'Den fransk-tyske akse', som dækker over enigheden mellem Tyskland og Frankrig, men også Rusland om modstand mod indtoget i Irak. Disse temaer optræder i cirka hver tiende historie (228 enheder) og navnlig i optaktsfasen til krigen.

Fokus er ikke overraskende i to ud af tre tilfælde på splittelsen i FN og den manglende opbakning til krigen herfra (141 enheder). Mod krigens slutning er fokus desuden på FN's rolle efter krigen, men også mere principielt.

Tema 40-42 *Våben og terror* i overskrifter

"*Tabes Terrorkrigen?*" (Info. 16/3)
 "Advarsler om terror" (TV-A 18/3)
 "Beviser for truslen efterlyses" (Info. 19/3)
 "USA advarer om anti-amerikanske angreb" (P1 20/3)
 "Krigens beskidte våben" (Info. 23/3)
 "Muligt giftfund" (TV 2 7/4)
 "Hvor er Iraks kemiske våben?" (Po. 7/4)
 "Bomber forklædt som sodavand" (Info. 7/4)
 "Manglende våbenfund i Irak presser Fogh" (Info. 8/4)
 "Bin Laden opfordrer til hævnaktioner mod USA's arabiske støtter" (P1 8/4)
 "Jagt på kemikalier" (JP 9/4)
 "Truslen der forsvandt" (Info. 10/4)
 "Putin: Våbeninspektører skal tilbage" (JP 13/4)
 "Robotfly slippes løs" (JP 13/4)
 "USA vil finde Iraks våben" (TV-A 13/4)

Tema 43 *Jagten på Saddam* i overskrifter

"Saddam Husseins skæbne" (Pol. 19/3)
 "USA havde Saddam Hussein på sigtekornet" (JP 21/3)
 "Saddam måske stadig i live" (P1 23/3)
 "Saddam Hussein; Tyrannen fra Tikrit" (Pol. 6/4)
 "Rygter om Saddam" (JP 6/4)
 "Saddam Hussein, hvor er han?" (TV 2 8/4)
 "Fogh: Det er i orden at dræbe Saddam Hussein" (Pol. 9/4)
 "Død eller levende" (TV-A 11/4)
 "Klapjagt på Saddam" (Pol. 11/4)
 "Klapjagt på klike" (JP 12/4)
 "USA forsøger at dræbe Saddam" (P1 8/4)

Til gengæld er splittelsen i EU ikke særligt fremtrædende som tema (49 enheder) og allermindst Frankrigs og Tysklands opposition til koalitionsstrategi og handlinger (38 enheder). Det er således heller ikke i denne kategori, at den europæiske politiske og især Frankrigs, Tysklands og Ruslands modstand mod krigen skal findes i mediernes dækning, hvilket bekræfter analysens andre resultater om, at denne modstand i hvert fald i en dansk kontekst var begrænset i mediernes formidling.

Medierne imellem er det den tidlige radioavis og Politiken, der prioriterer den *europæiske/internationale splittelse* højest, nemlig i knap én ud af fem historier.

Fordelingerne for dette tema bekræfter altså tendensen til en lavere prioritering af ikke mindst den politiske splittelse i spørgsmålet om krigen, og at denne diskussion for alvor har tendens til at forstumme i takt med, at krigen spidser til.

Krigen i et økonomisk perspektiv

Det tredjemindst benyttede tema er *krigen i et økonomisk perspektiv*, som er i centrum i én ud af tyve historier (200 enheder). Mere konkret handler det om *olieinteresser* i form af bl.a. oliepriser og olieforsyninger; *verdensøkonomien* i

Tema 5 Splittelse i FN i overskrifter

"Sidste chance på Azorerne" (JP 16/3)
 "Bush kræver afstemning i FN's sikkerhedsråd" (TV 2 16/3)
 "FN og våbeninspektører ud af Irak" (TV 2 17/3)
 "Sort dag for FN" (TV-A 17/3)
 "Resolution 1441 splitter sikkerhedsrådet" (TV-A 17/3)
 "USA afskriver FN" (JP 18/3)
 "FN-diplomater i hektisk kamp på de bonede gulve" (Pol. 18/3)
 "FN i en position af afmagt?" (TV 2 19/3)
 "Våbeninspektør: USA vildledte om våben" (Pol. 21/3)
 "Dette er ikke en nekrolog for FN" (Pol. 23/3)
 "Rusland: FN bør se på lovligheden af krig" (Info. 23/3)
 "Solana: FN bør spille en stor rolle" (Info. 10/4)
 "Trojkaen mod krigen, samlet til diskussion af genopbygning" (P1 12/4)
 "FN bør lede genopbygningen af Irak" (Pol. 12/4)

Tema 4 Splittelse i EU i overskrifter

"Opgør i EU om Irak" (Pol. 16/3)
 "EU håber stadig på en fredelig løsning" (P1 17/3)
 "EU vender ryggen til Blair" (Pol. 17/3)
 "EU i skyggen af krig" (TV-A 18/3)
 "EU er splittet" (TV-A 18/3)
 "Europa i vildrede" (JP 19/3)
 "Dramatisk topmøde i Bruxelles" (TV 2 20/3)
 "Splittelse i EU og NATO" (P1 20/3)
 "Rivegilde i Europa" (JP 21/3)
 "EU Fandt laveste fællesnævner" (Pol. 21/3)
 "Europas indre blødninger" (JP 22/3)

Tema 6 Den fransk/tyske akse i overskrifter

"Barsk svada fra Chirac" (Info. 19/3)
 "Tysk strid om krigen" (Pol. 22/3)
 "Chirac: FN skal genopbygge Irak" (Info. 9/4)
 "Tysk, fransk, russisk topmøde om Irak" (P1 10/4)
 "Anti-krigs akse mellem Rusland, Tyskland og Frankrig skaber strid" (P1 11/4)
 "'Tabernes' topmøde" (TV 2 12/4)
 "Kritikere på lavere blus" (JP 12/4)

form af aktieindekser, kursfald/stigning mv. og deres følsomhed over for begivenhederne i Irak; *Krigens økonomiske omkostninger/udgifter*; samt *Iraks økonomi*.

Af disse undertemaer er fokus i første omgang på krigens konsekvenser for verdensøkonomien (98 enheder) og sekundært olieinteresserne, navnlig oliepriserens svingninger i takt med krigens udvikling (69 enheder), mens f.eks. krigens betydelige konsekvenser for den irakiske økonomi er mere eller mindre fraværende (7 enheder). Det forstås implicit af, at hovedparten af de økonomiske historier placerer sig i omkring krigens udbrud, hvor verdensøkonomien påvirkes kraftigst af hændelserne i Irak, navnlig i form af svingninger i oliepriserne og aktiekurserne.

Tema 36-39 *Krigen i et økonomisk perspektiv i overskrifter*

"Børsen blomstrer i Bagdad" (JP 16/3)
"Udsigt til olie-prisfald" (JP 17/3)
"Usikker økonomi under mulig krig" (TV 2 17/3)
"Udsigt til krig løfter aktierne" (JP 18/3)
"Iraks økonomi i ruiner" (JP 18/3)
"Krig kan lamme økonomien" (Pol. 18/3)
"Udsigten til krig får aktierne til at stige" (TV 2 18/3)
"Ny aktiefremgang - obligationer i kursskred" (Pol. 18/3)
"Verdensøkonomien oplever mere fremgang" (TV 2 19/3)
"Massivt prisfald på olie" (JP 19/3)
"Bush vil bede om krigsmillioner" (Pol. 20/3)
"Krigen vil ikke betyde mangel på olie" (P1 20/3)
"Hurtig krig giver rentestigning" (JP 21/3)
"Fri os fra olien" (Info. 21/3)
"Aktierne vendte efter krigsudbrud" (Info. 21/3)
"Krigen trak aktierne op, men obligationerne ned" (Pol. 22/3)
"Alt kan ske efter krigen" (JP 22/3)
"Pris for hurtigt felttog: 700 mia." (Info. 23/3)
"Udsigt til sejr får aktiekurserne til at stige" (TV 2 7/4)
"Olieprismarkedet stadig ustabil" (JP 8/4)
"Aktiekurserne på vej ned igen" (P1 8/4)
"Krigen sender renten op" (JP 8/4)
"Strid om hjælp til Irak" (JP 12/4)
"Kontrol over olien" (TV-A 13/4)
"Bush får sine krigspenge" (Pol. 14/4)
"IMF og Verdensbanken skal hjælpe Irak" (Info. 14/4)
"Fransk veto mod Iraks olieeksport" (JP 14/4)

De økonomiske historier stammer fra navnlig ét medie – nemlig Jyllands-Posten, som tegner sig for mere end én ud af to historier med denne vinkel (107 enheder). Generelt er interessen for de økonomiske aspekter størst i aviserne, idet hverken radio eller tv beskæftiger sig nævneværdigt med emnet – på nær de sene TV 2 nyheder.

Samlet set bekræfter analysen af temaet *Krigen i et økonomisk perspektiv* altså resultaterne for historienes overordnede emne (jf. ovenfor), som ligeledes viste den økonomiske vinkels begrænsede placering i det samlede datamateriale.

Danmark i krig

Det næstmindst benyttede hovedtema i krigsdækningen er *Danmark i krig*, som kun tematiseres i én ud af tyve historier (187 enheder). Inden for dette tema ligger fokus på den overordnede diskussion af, at nationen er i krig, herunder Danmarks overordnede militære indsats og politiske tiltag både under krigen og i relation til en fredsbevarende styrke; de umiddelbare konsekvenser for Danmark af rollen som krigsførende nation; samt forholdet eller splittelsen mellem regering og opposition i spørgsmålet om, om Danmark overhovedet *skulle* gå i krig.

Det faktum, at Danmark var en aktiv part i krigen optog altså i mindre grad de danske medier. F.eks. var de danske soldaters krigshandlinger kun temaet for i alt otte historier.

Det er især i den første halvdel af analyseperioden og dermed i optakten til og lige efter krigens udbrud, at emnet prioriteres, mens også disse politiske problematikker og uoverensstemmelser forstummer i mediernes dækning i løbet af krigens fremskred. Dette fremhæves eksplicit i to artikler fra Jyllands-Posten. Den 21. marts 2004 er overskriften således: *"Ordkrigen dæmpes"*. Artiklen fremhæver, at nu når Danmark officielt er gået ind i krigen med ubåden 'Sælen' og korvetten 'Olfert Fischer', så vil det *"medføre en mere afdæmpet tone fra oppositionen"*. Samme tone slås an af Frank Jensen i artiklen, der siger: *"Når danske soldater deltager i krigshandlinger, vil vi selvfølgelig bakke op om deres indsats. Det manglede bare"*. I artiklen fra den 22. marts 2003 fremhæver Statsministeren samme synspunkt under overskriften: *"Danskerne må stå sammen"*. Her advarer statsministeren om, *"at lade splittelse om krigen ramme soldaterne"*.

Tema 1-3 Danmark i krig i overskrifter

"Splittelse på Christiansborg" (TV 2 17/3)
"Fogh: 'Det er så nemt at sige nej'" (Pol. 18/3)
"Per Stig: 1441 er et krigsmandat" (Info. 18/3)
"Irak-krig splitter Folketinget" (JP 18/3)
"Danmark forberedt på biologisk krig" (Pol. 18/3)
"S kræver FN-godkendelse af krig" (Pol. 18/3)
"Fronterne trukket op" (TV-A 19/3)
"Regeringens Irak-kurs er en taber" (Info. 19/3)
"Danske soldater rykker frem i skudlinien" (Info. 19/3)
"Dansk krigsdeltagelse debatteres i Folketinget" (P1 19/3)
"Krigsjura splitter politikere" (Pol. 20/3)
"Blandede politiske reaktioner i Danmark" (P1 20/3)
"Folketinget sender Danmark i krig" (P1 21/3)
"Ordkrigen dæmpes" (JP 21/3)
"Fogh: Danskerne må stå sammen" (JP 22/3)
"Danmark officielt i krig mod Irak" (Pol. 22/3)
"'Sælen' på plads i Golfen" (JP 23/3)
"Dansk fredsstyrke umulig uden FN" (Info. 9/4)
"Afdæmpet reaktion fra oppositionen" (TV 2 10/4)
"Bred aftale på vej om dansk fredsstyrke" (Pol. 11/4)
"Opgør om Irak-politik" (JP 11/4)
"Fredsløjen hiver efter vejret" (Pol. 12/4)
"Regeringen vil have en humanitær styrke til Irak" (TV 2 11/4)

Medierne imellem prioriterer TV 2 disse perspektiver lavest. Højest på dagsordenen står emnet hos Politiken, som tegner sig for én ud af tre af alle historierne om Danmark i krig og tematiserer emnet i knap én ud af fem af alle sine historier (61 artikler).

Sårede og dræbte

Det tema, der fokuseres mindst på i det samlede materiale, er *Sårede og dræbte*, som handler om såvel civile ofre i Irak som ofre med militær tilknytning til Irak, USA, Danmark og andre lande. Disse emner berøres i kun 159 af de i alt 1769 enheder i datamaterialet, dvs. i mindre end én ud af ti historier, på trods af at krig i sagens natur er forbundet med kvæstede og tab af menneskeliv.¹⁰ Dette resultat står i skarp kontrast til det faktum, at *krigshændelser* er det overordnede tema, der optager de danske medier næstmest i analyseperioden.

Tema 26-30 Sårede/dræbte i overskrifter

"Civile ofre i det nordlige Irak" (TV 2 22/3)
"Sårede børn, våben i krigen om verdens sympati" (Pol. 23/3)
"80 civile ofre" (TV-A 23/3)
"Mareridt for civile" (TV-A 8/4)
"Lægernes kamp" (TV-A 9/4)
"Bagdad begraver sine døde" (TV-A 13/4)
"Hospitalsforhold i Bagdad" (TV 2 7/4)
"Røde kors: Civile tab er store" (Pol. 7/4)
"Over 900 civile dræbt" (JP 9/4)
"Bagdad bløder" (Info. 9/4)
"Den skånsomme krig" (JP 12/4)

"Koalitionens har lidt sine første tab" (P1 21/3)
"Dræbte i Basra" (P1 23/3)
"Jagt på nedskudte koalitionssoldater i Bagdad" (TV 2 23/3)
"Dræbte amerikanske soldater" (TV-A 23/3)
"Amerikansk tilslutning til krigen er afhængig af tabene" (Pol. 6/4)
"Kemiske Ali' menes dræbt" (TV-A 7/4)
"Berygtet fætter til Saddam dræbt" (Info. 8/4)
"George Bush besøger sårede soldater" (TV 2 11/4)
"Jessica Lynch vender hjem" (P1 13/4)

¹⁰ Der findes mange forskellige og ukomplette optællinger af antallet af ofre – såvel militære som civile. Ifølge Iraq Coalition Casualties Count døde i alt 65 amerikanske og 27 britiske soldater i marts 2003 og 73 amerikanske og 6 britiske soldater i april 2003. US Department of Defence angiver, at 47 amerikanske soldater døde i marts 2003 og samme antal i april 2003. Især tallene for døde irakiske soldater er meget varierede – *Wikipedia, the free encyclopedia* opstiller fire forskellige tal for perioden marts til april 2003: 1) 30.000 (estimat fra general Tommy Franks), 2) 6119 – 15.925 (fra forskellige hændelsesrapporter), 3) 4894 – 6370 (estimat fra et studie) og 4) 13.500 – 45.000 (en journalists estimat). De påpeger dog selv, at tallet kan være helt op til 124.000 dræbte irakiske soldater. En række analyser, refereret i Guardian Unlimited den 13. juni 2003, foretaget af bl.a. Iraq Body Count (IBC, en frivillig gruppe af engelske og amerikanske forskere), peger på, at mindst 5000 og måske helt op til 10.000 civile irakere døde under invasionen af Irak. *Wikipedia, the free encyclopedia* refererer også IBC – for mellem 996 og 1174 døde civile irakere frem til den 9. april 2003. Samlet set påpeger en undersøgelse, offentliggjort i The Lancet den 29. oktober 2004 og refereret i *Wikipedia, the free encyclopedia*, at 100.000 eller flere døde i forbindelse med Irak-krigen, mens en undersøgelse, foretaget af et amerikansk forskerteam, refereret i BBC News den 29. oktober 2003 og baseret på amerikanske kampdata, presserapporter fra felten og irakiske hospitalssurveys, angiver, at mellem 11.000 og 15.000 irakere, herunder 4300 civile, døde under de største kampe under krigen i perioden 19. marts til slutningen af april 2003. Selvom disse tal ikke er udtømmende og varierer meget, peger de i retning af, at tusindvis af mennesker, såvel civile som militære, døde under krigen.

De historier, der desuagtet tematiserer emnet, vægter krigens såvel civile som militære ofre nogenlunde ligeligt, om end med en tendens til at fokusere mest på de civile (henholdsvis 91 og 68 historier).

Med hensyn til de militære ofre sker tematiseringen også fra begge sider, idet historierne omhandler både koalitionen og de irakiske styrkers sårede og dræbte, dog med en vis tendens til at vægte koalitionen tab højst (henholdsvis 44 og 24 historier). Talstørrelserne er dog små og bør derfor ikke overfortolkes.

Ikke overraskende er temaet mest udtalt i optaktsfasen til Bagdads fald, hvor kampene – og dermed også tabene af menneskeliv – er på sit højeste, idet knap halvdelen af historierne inden for dette tema befinder sig i denne tidsfase. *"For civilbefolkningen i Bagdad er dette krigens realiteter, den umoralske side og det direkte resultat af amerikanernes smarte "sonderingstogter" ind i Bagdad."* Sådan skriver Robert Fisk i en reportage fra Bagdad til Information den 9. april 2003 og lægger hermed ansvaret for de civile ofre på den amerikanske krigsførelse. I en analyse i Jyllands-Posten den 12. april 2003 lægger militærekspert Poul Gross derimod ansvaret for de civile lidelser hos styret i Bagdad: *"Landets midler har åbenbart kun været brugt til det, som gavtede regimets ledelse, og ikke til det, som mildnede befolkningens lidelser. Tilsvarende har det irakiske regime ikke benyttet mulighederne for at anskaffe medicin og lægeudstyr, som FN-sanktionerne muliggjorde"*.

Hovedparten af nyhedsstoffet om civile ofre er ikke skrevet af reportere fra Irak, men ofte produceret i Danmark ved hjælp af bureaustof og -billeder samt andre kilder i Irak, f.eks. Røde Kors. Mest karakteristisk for Information og Politiken er, at de bringer nyhedshistorier på baggrund af oplysninger fra humanitære organisationer.

De reportager fra Bagdad, som avisernes trods alt bragte, var meget nærgående. Åsne Seierstad skriver f.eks. i Politiken den 23. marts 2003: *"Ved siden af Warda ligger tanten, Hanan. Hun skal føde om en måned. Nu er det ene ben helt knust. Men hun bliver nægtet stærk smertestillende medicin, fordi det kan skade fostret. Hun vrider sig i smerte. Øjnene ruller, sved og tårer væder ansigtet. Den blomstrede natkjole er gennemblødt. "Så ondt, så ondt", råber hun"*. Information skriver på forsiden den 11. april 2003: *"I en bil på Hilla-vejbrosen ligger en ung kvinde foroverbøjet på bagsædet, helt nøgen, hendes tøj er brændt. Halvdelen af liget af en mand hænger ud af døren i førersiden. En bunke af døde civile er dækket med tæpper, det samme gælder liget af et barn, som er brændt ihjel no-*

gen få meter væk". Til sammenligning lyder Jyllands-Postens mest nærgående repræsentation af et civilt offer (den 13. april 2003): "*Ved siden af hende ligger seks-årige Ali med hovedet pakket ind i bandager. Efter nogle dage i respirator er han nu udenfor livsfare, og det er tilsyneladende et godt tegn, at han klager sig højlydt. En amerikansk bombe faldt ned i Alis hus i udkanten af Najaf og rev hans ansigt i stykker. Han har mistet det ene øje, det andet er skadet, og lægerne har foretaget langvarige operationer i ansigtet*".

Der er også en markant forskel mellem Politiken og Informations reportager fra Bagdad. Åsne Seierstad placerer ikke eksplicit ansvar, hvorimod Robert Fisk i Information tydeligt markerer sit standpunkt: "*Det kan godt være, at amerikanerne forsøgte ikke at dræbe civile. Men de ville alle være i live i dag, hvis ikke præsident Bush havde invaderet Irak*" (den 11. april 2003).

DR og TV 2 ligger indholdsmæssigt tæt op ad hinanden i dækningen af civile sårede og ofre. Det mest karakteristiske ved indslagene er, at de er præget af afrapportering, de bringer relativt få personlige historier og fokuserer på tabstal, hospitalernes kapacitet, graden af kvæstelserne samt Røde Kors' humanitære indsats. Der er få stærke billeder af sårede og ofre.

Alt i alt var der kun 36 artikler og indslag i analyseperioden med krigens civile ofre som *første* tema (ud af 161 enheder). Af disse havde DR og Information flest, nemlig henholdsvis ti og otte enheder, mens Politiken bragte syv og TV 2 og Jyllands-Posten henholdsvis seks og fem enheder. Radioavisen bragte ingen indslag med dette tema som det *primære* hovedtema, men har tre indslag, hvor civile ofre er tema nummer to. Medierne imellem er således ikke de store kvantitative divergenser – ingen har forholdsmæssigt særligt mange historier om emnet.

Den vigtigste konklusion må således være, at temaet *sårede og dræbte* samlet set ligger på en absolut sidsteplads af alle de emner, som mediernes dækning af krigen omhandler. Dermed bekræfter analysen de tidligere nævnte undersøgelser, der fremhæver, at krigens ofre som regel redigeres så godt som ud af krigsdækningen.

Øvrige temaer

Som figur 4.3. viser, udgør *øvrige temaer* fremtrædende kategorier i materialet, idet knap én ud af tre artikler eller indslag berører emner inden for disse temaer (548 enheder).

I modsætning til de øvrige hovedkategorier dækker *øvrige temaer* over en række undertemaer, som ikke er beslægtede – nemlig *propaganda, medier og journalister i krig; Irak efter krigen*, herunder genopbygningsarbejdet samt *konsekvenser af krigen andre steder end Irak*. Det er derfor nødvendigt at analysere disse undertemaer hver for sig, ikke mindst i lyset af at de alle optræder i en væsentlig del af materialet.

To af temaerne sætter således fokus på krigens konsekvenser på sigt. Det gælder først og fremmest temaet *fremtidsudsigterne for Irak*, hvor den politiske situation og styring, såvel som genopbygningen af og kontrollen med landet tematiseres. Dernæst gælder det temaet *konsekvenserne af krigen for verdenssamfundet*, der omhandler påvirkningen af konkrete landes politiske situation, såvel som påvirkningen af forskellige forretningsområder f.eks. turismen. Disse temaer optræder i cirka én ud af fem artikler og indslag (henholdsvis 154 og 226 enheder), og er dermed samlet set forholdsvis dominerende i det samlede materiale.

Tema 46 Konsekvenser af krigen andre steder end Irak i overskrifter

"Den arabiske verden bereder sig på krig" (P1 18/3)
"Uro i Zimbabwe" (Pol. 19/3)
"Prins Joachim aflyser Kina-rejse" (JP 20/3)
"Israel frygter krigens konsekvenser" (P1 21/3)
"Irakeres asylsager stilles i bero" (Pol. 21/3)
"Krigens konsekvenser for forsikringer" (P1 21/3)
"EU presser USA til fred i Israel" (Pol. 22/3)
"Hackere udnytter Irak-krigen" (Pol 23/3)
"Krigen sætter sine spor på Oscar-uddelingen" (P1 23/3)
"Irak-krigen kan få indflydelse på slovensk EU og NATO folkeafstemning" (P1 23/3)
"Irak-krigen rammer turismen"(JP 7/4)
"Tyrkiet rasler med sablen" (Pol. 11/4)
"Irak-krig kan hjælpe hurtigere fredsproces i Palæstina konflikt" (P1 13/4)
"Pres på prinser i Saudi-Arabien" (Info 14/4)

Tema 45 Irak efter krigen i overskrifter

"FN gør klar til oprydning efter krigen" (Pol. 21/3)
"Afghanistan varsler svære tider for Irak" (Pol. 6/4)
"Efter sejren i Irak følger missionærerne" (Pol. 7/4)
"Topmøde i Belfast om Iraks fremtid" (TV 2 7/4)
"Irak efter krigen: Little America" (TV 2 7/4)
"FN med i genopbygning" (TV-A 8/4)
"Plan for nyt styre i Irak krakelerer" (Info. 8/4)
"Afghanistan kan blive en model for Iraks genopbygning" (P1 8/4)
"USA og Storbritannien enige om genopbygningsplaner" (TV 2 8/4)
"Fogh parat til Irak-hjælp styret af USA" (Pol. 9/4)
"Dansker udpeget til Irak-styre" (JP 9/4)
"USA sætter sig på genopbygningen" (JP 11/4)
"Kaotisk kamp om Iraks fremtid" (Pol. 12/4)
"Nødhjælps organisationer kritiserer USA for manglende efterkriksplan" (P1 12/4)

Undertemaet *Irak efter krigen* er, ikke overraskende, særligt fremherskende i den sidste krigs- eller analyse periode omkring og især efter Bagdads fald (i alt 192 ud af 226 enheder), hvor krigshandlingerne neddrøses, og spørgsmålene om landets fremtid og muligheder for alvor melder sig. *Krigens konsekvenser andre steder i verden end Irak* tematiseres navnlig i første halvdel af analyseperioden, hvor optakten til og udbruddet af krigen afføder spekulationer om dens mulige indvirkning på en lang række forhold (109 ud af 154 enheder).

Netop disse to underkategoriers betydelige størrelse må ses i lyset af det overordnede krigstema, der – som også andre af analysens resultater viser – er forbundet med et spekulativt element om vindere, tabere, følgevirkninger, fremtidsudsigter med videre. Som det blev uddybet i afsnittet om *Formidlingens fokus*, var der f.eks. i tre ud af fire historier et element af spekulation om enten den nært forestående eller den mere langsigtede fremtid frem for alene et fokus på det faktisk skete. En situation, som også kan siges at hænge sammen med tendensen til at give medier og journalister en mere analyserende og fortolkende rolle i forhold til nyhedernes indhold og begivenhedernes forløb frem for alene en beskrivende eller refererende (jf. også Rasmussen/CFJE 2004). I denne sammenhæng vil det altså bl.a. sige spekulation om konsekvenser.

Det sidste selvstændige undertema i kategorien *øvrige temaer* handler netop om forskellige perspektiver på *medierne og krigen*, bl.a. hvorvidt informationsstrømmene var censurerede eller manipulerede – og det fra begge lejre; de arabiske mediers bidrag til mediebildet af krigen; krigens ofre blandt den internationale journaliststand; og embedded journalists, hvor journalister, som nævnt, følger slagets gang fra frontlinien under den ene parts beskyttelse. Faktisk optræder dette tema i knap én ud af ti historier i det samlede materiale, og

Tema 44 Propaganda, medier og journalister i krig i overskrifter

"Rapport fra et skyttehul" (Pol. 16/3)
"Rygter florerer under og op til krig" (TV 2 19/3)
"Alle Præsidentens pudler" (Pol. 20/3)
"Arabiske medier rapporterer" (TV-A, 21/3)
"Journalister med hæren" (JP 21/3)
"Krig ind i stuerne" (TV 2 21/3)
"Krigen har masker på" (Info. 21/3)
"Den sidste danske journalist i Bagdad" (TV 2 21/3)
"Irakisk TV: Vestlige løgne" (TV-A 22/3)
"Journalist dræbt" (TV-A 22/3)
"Al-Jazeera skaber holdninger" (P1 23/3)
"Irakisk stats-tv misinformerer befolkningen" (TV 2 6/4)
"Sandheden er første offer" (TV-A 7/4)
"Krigen set med koalitionenens medie-øjne" (Info. 8/4)
"Pressen beskudt med kanon" (Pol. 9/4)
"Amerikansk kontrol med tv i Irak" (TV 2 10/4)
"Harme over dræbte journalister vokser" (Info. 11/4)
"Første uafhængige avis" (TV-A 13/4)
"Minister for misinformation" (JP 13/4)

mest intensivt da krigen bryder ud (70 ud af 168 enheder). Det vil sige, at medierne i høj grad belyser og tematiserer deres egen rolle i og muligheder under krigen – i mest udbredt grad Information og mindst de sene TV 2-nyheder.¹¹ Det understøttes også af andre resultater i undersøgelsen, som påviser journalister og mediers centrale placering som kilder i nyhedsformidlingen om krigen.¹²

Den del af dækningen, som eksplicit tematiserer nyhedsformidlingen, kan betragtes som en form for meta-kommunikation omkring journalisters vilkår i krigssituationen og fremhæver, at medierne er opmærksomme på de mange problemer omkring især tilgængelig og troværdig information, som gør sig gældende i en krigssituation.

Andet

Ud over de forskellige undertemaer optræder den mindst indholdsspecifikke kategori *andet* i 362 indslag eller artikler. Kategorien handler mere konkret om bl.a.:

- Den tidligere irakiske hærchef Nizar al-Khazrajis forsvinden fra Danmark
- Tyrkiet og kurderne
- Kulturforskelle mellem USA og Europa
- Stemninger i andre lande end de, der allerede er kodet for (f.eks. Asien, Afrika og Canada)
- Portrætter af personer med en fremtrædende rolle i krigen, navnlig irakere, amerikanere og briter
- Samfundsforhold i andre arabiske lande end Irak

Det er alle historier, som i større eller mindre grad knytter an til krigen i Irak, men altså ikke kan indplaceres i et af de 46 prædefinerede undertemaer. Størrelsen af denne kategori må derfor ses i lyset af, at et af kriterierne i samplingen af analyseenhederne var, at alle artikler og indslag, som berørte Irak-krigen, skulle inddrages i analysen – uanset om denne berøring var betydelig eller perifer. Målet var at få et indblik i, i hvor høj grad og på hvilke måder krigen blev belyst og inddraget som vinkel i mediernes indhold.

¹¹ 14,1% af Informations historier tematiserer medierne og krigen (39 enheder ud af 276) mod 5,7% af de sene TV2-nyheder (6 ud af 106).

¹² Jf. analysen af kilder i kapitel 5, som viser, at i to ud af tre artikler eller indslag fungerer enten en journalist/korrespondent (483 enheder) eller et andet medie/nyhedsbureau (653 enheder) som kilden eller en af kilderne til historien. Desuden blev der, som nævnt, anvendt journalistisk stand-up i mere end ét ud af tre tv-indslag.

Det betydelige omfang af kategorien indikerer således også – i samspil med det faktum at analysen rent faktisk opstiller en mangfoldighed af undertemaer – at krigen blev belyst fra mange forskellige vinkler og med fokus på mange forskellige delelementer.

Generelt set har aviserne flere historier i underkategorien *andet* sammenlignet med TV,

ikke mindst Jyllands-Posten og Information, som procentvis har i hvert fald dobbelt så mange historier i denne kategori som f.eks. de tidlige TV 2 Nyhederne.¹³ Det kan hænge sammen med tv-mediets generelle tendens til af pladsmæssige årsager at skarpvinkle mere end aviserne, som til gengæld, har mulighed for at perspektivere deres historier fra flere sider.

Tema 47 Andet i overskrifter

"Golfstaternes proletariat lever i uvished" (Pol. 16/3)
 "Irakisk hærchef forsvundet" (TV-A 17/3)
 "Tyrkiet skal holde sig ude af Irak, siger USA" (P1 17/3)
 "Canada vil ikke deltage i Irak-krig" (Info. 18/3)
 "Ja til fly i Tyrkiet" (TV-A 19/3)
 "Landene der aktivt støtter USA" (Pol. 20/3)
 "Bibelske minder er i fare" (JP 20/3)
 "Iraks frygtede sønner" (Info. 20/3)
 "Østasien er splittet af Irak-krisen" (JP 21/3)
 "Det beskidte Dusin: Saddams nærmeste allierede" (TV 2 21/3)
 "Saddams magtsyge søn" (JP 22/3)
 "NATO vil forsvare Tyrkiet mod Irak" (Info. 22/3)
 "Australierne støtter krigen" (JP 23/3)
 "Turister frygter ikke krigen" (JP 23/3)
 "Hjælp til Irak-indsamling" (Pol. 8/4)
 "Syrien frygter at være næste på Bushs liste" (Info. 9/4)
 "Er Europa og USA to mennesker?" (Info. 11/4)
 "Indsamlingsshow endte med et godt resultat" (TV 2 12/4)
 "Bush går efter Syrien" (TV-A 13/4)

Opsummering på temaer

Samlet set viser analysen af mediernes tematisering af krigen at:

- *medierne fortolker krigen som en lang serie af militære angreb – og især som en amerikansk/britisk krig, hvor danske soldaters regulære krigshandlinger er mere eller mindre fraværende. Det er de irakiske militære reaktioner ikke helt, men de optager forholdsmæssigt betydelig mindre plads end koalitionen.*
- *især den danske folkeopinion dækkes, også mere end den internationale politiske stemning. I dækningen af de danske demonstrationer politiserer Jyllands-Posten og Information demonstrationerne i højere grad end Politiken, der søger en neutral dækning.*

¹³ Faktisk tegner Jyllands-Posten sig i absolutte tal for en tredjedel (117 enheder) af alle kodninger for 'andet' (362 enheder). Det kan hænge sammen med, at avisen har flest historier om krigen.

- *den politiske splittelse såvel i Danmark som internationalt er ikke fraværende, men den legitime uenighed modtager heller ikke nogen særskilt omfattende dækning.*
- *den europæiske modstand overfor krigen såvel politisk som folkeligt, der havde Tyskland og Frankrig som epi-center, var begrænset i den danske mediedækning.*
- *både den politiske og offentlige diskussion har tendens til at forstumme, når især koalitionen krigshandlinger for alvor går i gang og dermed 'overdøver' diskussionen af krigens grundlag og gyldighed.*
- *når det drejer sig om krigens konsekvenser, hører vi mere om manglen på vand, medicin og nødhjælp end om krigens ofre, på trods af at netop tabet af menneskeliv er krigens mest håndgribelige og uundgåelige konsekvens.*
- *når krigens økonomiske konsekvenser af og til tematiseres, er det oliepriser og aktiekurser, der dominerer frem for Iraks økonomi.*
- *krigen perspektiveres fra mange forskellige sider og inddrages også ofte i historier, som i mindre grad reelt har krigen i fokus, ikke mindst i aviserne. Det vil sige, at krigen kommer til at fungere som vinkel på eller aspekt i også helt andre nyheder. Det underbygger konklusionen om krigen som 'godt stof' fra et medieperspektiv (såvel kommercielt som samfundsmæssigt).*
- *medierne tematiserer også deres egen rolle i krigen og tilskriver i kraft heraf også sig selv en væsentlig betydning. Denne del af dækningen kan derfor betragtes som en form for meta-kommunikation omkring medier og krig.*
- *jagten på diktatoren Saddam Hussein tematiseres mere end de årsager der oprindelig blev fremsat for at gå i krig – nemlig masseødelæggelsesvåben og terrorisme.*